

Отже, музично-творча діяльність має значні резерви щодо розвитку та реалізації потенціалу творчої індивідуальності майбутнього вчителя музики. Визначення шляхів розвитку творчої індивідуальності дозволяє удосконалити зміст підготовки студентів у системі музично-педагогічного навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лузик Є. В. Сучасні інформаційні технології особистісно-орієнтованої освіти / Є. В. Лузик, Д. В. Чернілевський, А. П. Шаповалов. – М. : Знание, 2003. – 163 с.
2. Муртазаєва Е. М. Індивідуально творчий розвиток майбутніх педагогів / Е. М. Муртазаєва // Педагогіка і психологія. – 2004. – №3. – С. 69–77.
3. Падалка Г. М. Актуальні проблеми професійної підготовки вчителя музики. Зб. наук. праць / Г. М. Падалка // Теорія і методика мистецької освіти. – К. : НПУ, 2000. – №1. – С. 9–20.
4. Полат Є. С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Є. С. Полат, М. Ю. Бухаркин. – М. : Академия, 2000. – 272 с.
5. Поташник М. М. Педагогическое творчество: Проблемы и опыт / М. М. Поташник. – К. : Радянська школа, 1988. – 192 с.
6. Психология XXI века: Учебник для вузов / Под ред. В. А. Дружинина. – М. : ПЕРСЭ, 2003. – 863 с.
7. Ростовський О. Я. Розвиток творчого потенціалу особистості майбутнього вчителя музики як дидактична проблема / О. Я. Ростовський // Наукові записки. Психолого-педагогічні науки. – Ніжин, 2005. – №1. – С. 5–6.
8. Смирнов В. И. Общая педагогика в тезисах, дефинициях, иллюстрациях / В. И. Смирнов. – М., 1999. – 235 с.
9. Стоунс Э. Психопедагогика. Психологическая теория и практика обучения / Э. Стоунс; Под. ред. Н. Ф. Талызиной. – М. : Педагогика, 1984. – 472 с.

УДК 37.016:78

Мудролюбова І. О.
аспірантка НПУ ім. М. П. Драгоманова

ВИКОРИСТАННЯ КОНЦЕРТУ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ДИДАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

Статтю присвячено питанню використання форми концерту для музичного виховання у дитячих музичних школах. У статті акцентовано увагу на важливості використання різних видів концертів як інструментарію для вирішення дидактичних завдань музичної освіти.

Автор пропонує свій варіант проведення у молодших класах концерту на основі вивченого матеріалу з предмету сольфеджіо, апробований ним на практиці у дитячій музичній школі, і надає методичні рекомендації щодо наповнення програми концерту. Автором наведені приклади практичного використання концерту на уроці з предмету сольфеджіо.

Ключові слова: сольфеджіо, концерт, урок-концерт, Д. Б. Кабалевський, інновація, музичне виховання.

Мудролюбова І. А. Использование концерта для решения дидактических задач музыкального образования. *Статья посвящена вопросу использования концерта для музыкального воспитания в детских музыкальных школах.*

В статье обращено внимание на важность использования различных видов концертов как инструментария для решения дидактических задач музыкального образования. Автором приведены примеры практического использования концерта на уроке по предмету сольфеджио.

Автор предлагает свой вариант проведения в младших классах концерта на основе изученного материала по предмету сольфеджио, апробированный им на практике в детской музыкальной школе, и предоставляет методические рекомендации по наполнению программы концерта.

Ключевые слова: сольфеджио, концерт, урок-концерт, Д. Б. Кабалевский, инновация, музыкальное воспитание.

Mudroliubova I. Using of concert for solving didactic tasks of musical education. *The article deals with the use of a concert for music education in children musical schools.*

In the article emphasis is made on the importance of using of different types of concerts as tools for solving didactic problems of music education. Examples of practical use of the concert in the classroom on the subject of solfeggio were given by the author.

The author offers his own version of the concert in the junior classes of music school based on studied material on the subject of solfeggio, tested it in practice in children's music school and provides guidelines for filling the concert program.

Key words: solfeggio, concert, lesson-concert, D. B. Kabalevskyi, innovation, musical education.

Широке розповсюдження різних інновацій, у тому числі нових педагогічних технологій у системі загальної освіти, вимагає від сучасного педагога музичної школи знання тенденцій інноваційних змін і ймовірність їх використання у власній практиці.

Поряд з загальнопедагогічними методами в педагогіці музичної освіти існують і спеціальні методи навчання. Методи навчання музиці детерміновані самим музичним мистецтвом, що вимагає «якогось іншого творчого акту, ніж усі інші шкільні предмети» [2, с. 332].

Однією з таких спеціальних форм роботи при викладанні музичних дисциплін є використання всіх видів концертів як на уроках, так і в позакласному вихованні. Існують два види участі учнів у концертах – пасивний та активний. До пасивного належить прослуховування за допомогою медіатехнологій музики та відвідування концертів відомих виконавців, концертів класичної, джазової, інших напрямів музики, які підвищують слухацьку культуру, додають музичних вражень, формують музичний смак і відповідальніше ставлення до музичення та музичного навчання в цілому. Та найбільш важливу роль не тільки в житті музиканта, який відбувся, але і в житті музиканта-початківця, який тільки робить свої перші кроки в музиці, відіграють такі концерти, у яких музикант бере участь як виконавець. Тобто активний вид участі у концерті.

Проблеми організації концертно-просвітницької діяльності, побудови сценарію концерту, питання продуктивності використання концертних формотворчих структур при досягненні навчально-виховних цілей побічно або безпосередньо викладені в роботах О. Апраксіної, М. Гольденштейна, Б. Діментмана, Д. Кабалевського, Г. Фріда, Л. Бернстайна, Г. Вазіна. Їхній досвід вартий вивчення та застосування в музично-педагогічній практиці на сучасному етапі. Разом з тим відсутні наукові роботи, об'єктом спеціального дослідження яких була б концертна форма подачі результатів навчання з предмета сольфеджіо.

Концерти є невід'ємною частиною життя дитячої музичної школи.

Академічні концерти в дитячих музичних школах є обов'язковими контрольними заходами і становлять собою частину навчального процесу. Вони можуть бути, за рішенням відділів, як відкритими, так і закритими. Перевідні академічні концерти, зазвичай, відкриті і показують підсумки роботи учнів за рік [5, с. 7–8].

Відкритий академічний концерт може мати різні форми проведення: тематичні концерти, шефські концерти, творчі вечори, концерти для батьків тощо [5, с. 9].

Це такі концерти, які проводять викладачі зі спеціальностей (фортепіано, скрипка, гітара тощо) у своєму класі. У них беруть участь учні одного педагога, зазвичай, різні за віком, класом і рівнем підготовки. Якщо у педагога невеликий клас, то такі концерти проводяться за участю учнів одразу декількох педагогів.

Дидактична цінність таких заходів, окрім оцінки знань, умінь і навичок, полягає ще й у тому, що діти здобувають виконавський досвід, бачать загальний рівень підготовки як молодших, так і старших за класом інших учнів, можуть порівняти результати своєї роботи з їх результатами, мають змогу обрати для себе репертуар із виконаних на іспиті старшими учнями творів, які сподобалися. Але не завжди такі концерти проходять на сцені і сприймаються дітьми як свято. Емоційне забарвлення академічного концерту набуває психологічної напруги і сприймається дітьми як іспит.

Окрім академічних концертів у дитячих музичних школах за участю учнів проходять різні тематичні концерти. На відміну від академічного концерту-іспиту чи заліку – заходів суто офіційних, закритих, досить жорстких, з вузькими професійними рамками – тематичний концерт – це, насамперед, публічний виступ, свято, приємні хвилювання, радість і маса позитивних вражень.

Тематичний концерт може мати різні форми, наприклад: концерт-лекція, концерт-бесіда, концерт-маскарад тощо.

Уже традицією в дитячих музичних школах на теоретичних відділах стало проведення лекцій-концертів. Концерт-лекція, в основі якого лежить розповідь про композитора або художнє явище і який обов'язково супроводжується музичними ілюстраціями до нього. Наприклад, до знаменних дат видатних композиторів – І. С. Баха, Й. Гайдна, В. А. Моцарта, Г. Ф. Генделя, Л. Бетховена, Ф. Шуберта, Ф. Шопена, Е. Гріга, К. Сен-Санса, М. І. Глінки, П. І. Чайковського.

Наступною формою, що використовують у музичних школах, є концерт-бесіда, який відрізняється від попереднього прямим, безпосереднім зверненням до глядачів.

Цікавим є й музично-літературний вечір. Такий концерт передбачає тісне поєднання музики та літератури (поезії) в порівнянні, доповненні або протиставленні цих двох видів мистецтва.

Звертає на себе увагу концерт-маскарад – це костюмований концерт, іноді з елементами драматичної дії. Наприклад: концерт-маскарад, присвячений музичним різдвяним традиціям Європи та України – Музика Різдва, концерт-маскарад, присвячений образам тварин у музиці – Музичний зоопарк.

Окремо слід відзначити ювілейний концерт, який завжди присвячується якійсь знаменній даті і відрізняється особливою урочистістю. Наприклад, концерт з нагоди 70-річчя музичної школи, святкування річниці створення міста, концерт з нагоди святкування 40-річчя педагогічної та виконавської діяльності викладача музичної школи тощо.

Найбільш поширеним є така форма концерту, як святковий концерт. Такі концерти проводяться на Новорічні свята, День музики, 8 Березня, День матері, День вчителя тощо.

Тематичні концерти є загальношкільними заходами і до участі у них допускаються найкращі учні. Дидактична роль таких концертів полягає в тому, що спонукає учня до дії, до удосконалення своєї виконавської майстерності. Участь у концерті і почесна, і відповідальна. Якщо учень знає про те, що п'єса, яку він вивчає, буде виконуватися перед слухачами, він працює більш наполегливо та уважно. Можливість виступити в публічному концерті – потужна мотивація, задоволення потреби дитини у визнанні, відчуття практичної цінності і користі своєї творчості [4].

Але у зв'язку з тим, що концерт обмежений у часі, взяти участь у ньому може лише обмежена кількість учнів. Усі інші стають глядачами і не набувають виконавського досвіду. Потрапити до участі у таких концертах учням педагогів, у яких багато гарних учнів-виконавців, важко, бо часто за рішенням відділу у концерті мають

взяти участь учні кожного з педагогів відділу. Тому навіть дуже гарно підготовлені учні або учні з репертуаром, який не відповідає заданій темі концерту, не потрапляють до участі у такому тематичному концерті. На жаль, дуже багато учнів закінчують музичну школу, маючи виконавський досвід лише в академічних концертах-іспитах, які не завжди проходять на сцені. Таким чином, деякі учні потрапляють на сцену і з'являються перед широкою публікою перший раз на випускному концерті-іспиті. Їм потрібно подолати свої страхи, сумніви, невпевненість. Зрозуміло, що їм дуже важко впоратися зі сценічним хвилюванням і показати у своєму виступі гідний рівень підготовки.

Педагогічна практика показує, що однією з проблем, які доводиться вирішувати в процесі підготовки до концерту, є подолання сильного хвилювання перед виступом, який відчуває більшість учнів.

Великі музиканти та педагоги вважали найважливішим завданням виконавця набути власний естрадний досвід, а одним з найважливіших критеріїв артистизму – вміння володіти своїм станом на сцені, вміти справлятися з собою і переводити всі переживання і хвилювання в потрібне русло [7].

На думку М. А. Римського-Корсакова, хвилювання обернено пропорційно ступеню підготовленості програми [6, с. 17]. З цим не можна не погодитися. Однак сценічний стан виконавця залежить не тільки від того, наскільки надійно та міцно вивчено музичний твір. Інколи саме відсутність сценічного досвіду публічного виступу є причиною невдалого результату.

Публічні виступи – це особлива форма музичної діяльності. Вона допомагає більш точно виявити музичні здібності, динаміку розвитку учня, в той же час пробуджує виконавську сміливість і волю, виховує естрадну витримку, творчу уяву й емоційну чуйність, артистизм [4].

У використанні форми концерту для навчально-виховних цілей дуже цікавим є досвід Херсонської обласної філармонії. Започатковані видатним українським диригентом народним артистом України Г. Вазіним концерти, де талановитим юним виконавцям надавалося право виступити як солістам у супроводі камерного оркестру. Концерти проходили у рамках музичного фестивалю «Амадеус» у художньому музеї, серед картин видатних живописців, у святковій атмосфері, залишаючи незабутні враження і у глядачів, і в юних музикантів. Концерти стали популярними і зараз проводяться щорічно на весняних канікулах, долучаючи дітей до великої сцени.

Дослідження сучасного стану розробленості проблеми використання різних видів концертів як інструментарію для вирішення дидактичних задач музичної освіти та систематизація педагогічного досвіду дає змогу зробити огляд і роз'яснення найбільш розповсюдженим видам і типам концертів, запропонувати свій варіант проведення у молодших класах музичної школи концерту на основі вивченого матеріалу з предмета сольфеджіо та навести приклади практичного використання концерту на уроці з предмета сольфеджіо, надати методичні рекомендації щодо наповнення програми концерту.

Концертний виступ учня є одним з найскладніших видів діяльності та передбачає володіння певним комплексом знань і навичок. Під час виступу реалізується творчий потенціал виконавця. Перед ним стоїть величезне завдання: потрібно розкрити художню сутність музичного твору, проникнути в глибину задуму композитора. Водночас виконавець відчуває на естраді сильне хвилювання, багато в чому пов'язане зі складністю і відповідальністю виконання художніх і виконавських завдань.

Окрім того, естрадне хвилювання має свої вікові особливості. В учнів середніх і старших класів таке хвилювання пов'язане зі зростанням почуття відповідальності, самоконтролю, рефлексії. Тому з власного досвіду і з педагогічної практики моїх колег слід зазначити, що чим раніше дитина виходить на сцену, тим легше їй впоратися з естрадним хвилюванням, виступити гідно, на високому технічному та емоційному рівні, показати підготовлену у класі роботу свою та педагога.

Приєднуємось до думки педагогів, які вважають, що для маленького музиканта особливо значущою подією стає перший концерт. Дуже важливо, щоб перший публічний концерт відбувся якомога раніше та залишив у пам'яті дитини тільки позитивні емоції. Тому вважаємо, що треба вітати кожен публічний виступ кожного учня, класу в цілому не лише на уроці в класі, а саме на сцені, перед аудиторією.

Окрім вищезначених концертів, у музичних школах педагоги застосовують таку форму уроку, як концерт. Такий урок-концерт, зазвичай, проходить у класі (учні виступають перед своїми однолітками), але назвати його повноцінним концертом і вважати, що учні набувають сценічного досвіду, важко. По-перше, він проходить у класі, а не на сцені. По-друге, концерт проходить без присутності запрошених глядачів. По-третє, немає тієї атмосфери свята, урочистості, яка завжди панує при виступі на сцені. Ще треба взяти до уваги, що такий концерт є частиною звичайного уроку і не має тієї ваги в очах учнів порівняно із загальношкільним концертом.

У викладанні музично-теоретичних дисциплін урок-концерт використовується переважно на уроці музичної літератури як форма викладу матеріалу чи його закріплення. Дуже відомим з цього питання є досвід композитора, музиканта та педагога Д. Б. Кабалевського, який у 70-х роках створив принципово нову систему музичних занять у загальноосвітніх школах. Кожен навчальний рік він закінчував відкритими уроками-концертами, які не втратили своєї актуальності і зараз. На такі концерти, які проходили у святковій атмосфері у залі, окрім викладача та учнів, запрошували керівників школи, батьків учнів і колег-вчителів. Урок-концерт проходив як тематичний концерт і мав форму концерту-лекції.

Визначаючи зміст і особливості проведення заключного уроку-концерту, учень Д. Б. Кабалевського Е. Абдуллін наголошує, що його мета полягає у тому, щоб «наочно продемонструвати рівень музичної культури учнів, досягнутий протягом навчального року» [1, с. 95].

У свій час уроки-концерти Д. Б. Кабалевського були зафільмовані і з ними можна ознайомитися [3]. Сучасні підручники з музичної освіти пропонують не тільки викладачам загальноосвітніх шкіл, а й викладачам спеціалізованих музичних закладів взяти на озброєння досвід багаторічних педагогічних надбань Д. Б. Кабалевського. На заключному уроці-концерті пропонується підбивати підсумки щодо засвоєння учнями вимог навчальної програми. Такий урок вважається показником сформованості рівня музичної культури школярів. Учні виконують твори шкільного репертуару, над якими працювали протягом року і які їм більше до душі, а також презентують ансамблеву гру на музичних інструментах. Крім того, це можуть бути фрагменти театралізованих дійств, зразки різних видів імпровізацій тощо [9, с. 161–162].

Сфера музичної освіти довгий час залишалася досить консервативною, особливо у викладанні предмета сольфеджіо. Викладання матеріалу на уроці сольфеджіо було представлено досить сухо й одноманітно, і через велику кількість нецікавих, відірваних від «музичного життя» письмових завдань і вправ мало певні труднощі для засвоєння матеріалу учнями, знижувало інтерес до предмета.

Нова програма з предмета сольфеджіо, затверджена в 2012 році, дала викладачеві музичної школи великий простір для творчої та педагогічної ініціативи. У програмі пропонується, окрім інших типів уроку, використовувати у тому числі й урок-концерт.

Програма пропонує широкий спектр типів уроків як за методами розвивального навчання (серед яких названо й урок-концерт з предмета сольфеджіо), так і за формами музичної діяльності, навчальною метою, завданнями [8, с.12]. Але в програмі зазначено, що організація уроку є творчо-методичною роботою викладача. Тобто програма носить більш декларативний характер, не уточнює ані в яких за віком класах, ані за якими темами або яким чином може виглядати такий урок-концерт. Тому вважаємо, зараз дуже своєчасним та актуальним постає обмін досвідом, цікавими напрацюваннями між викладачами теоретичних дисциплін, зокрема з предмета сольфеджіо.

На уроках сольфеджіо такий вид роботи прийнято застосовувати для презентації власних творів учнів, виконаних як творчі завдання з імпровізації чи композиції. У нашій музичній школі вивчені на уроках сольфеджіо пісні використовують у якості окремих номерів на загальношкільних концертах.

На жаль, як у нашому педагогічному досвіді та досвіді наших колег, так і в літературі, ми зустрічали згадування опису лише уроків-концертів на основі матеріалу, вивченого на уроках з сольфеджіо, і не зустріли жодного згадування про досвід проведення повноцінного та самостійного концерту з цього предмета, де б брали участь або учні з одного класу з сольфеджіо, або учні з різних класів одного викладача цього предмета, не кажучи вже про загальношкільний такий захід – самостійний концерт на основі сольфеджіо.

Хочемо поділитися власним досвідом використання концертів з предмета сольфеджіо, які ми з учнями проводили на великій сцені і на яких глядачами були колеги, вчителі учнів зі спеціальності, батьки та знайомі учнів, гості. Такі концерти ми проводили, починаючи з першого класу.

На концерті учні виконували номери, які ми підготували на уроках сольфеджіо спеціально до виступу. Це були вивчені пісні, за допомогою яких діти опановували навчальний матеріал, здобували нові знання, вміння та навички з предмета сольфеджіо; спеціально розроблені концертні ритмічні вправи (різні ритмічні канони; три- та чотириголосні ритмічні вправи; ритмічні вправи з використанням поліритмії; ритмічні вправи з використанням різних засобів виконання – простукування, хлопки, гра на музичних шумових інструментах), вправи з імпровізації у першому та другому класі, а в подальшому і з композиції. Дуже важливим є відбір матеріалу для концерту. Концертні номери мають бути ефектними, красивими, різноплановими, контрастними, а не виглядати навчальними вправами, логічно вплітатися в єдину канву концерту.

Такий концерт дозволяє вирішити багато завдань і проблем музичної освіти. Найважливішим позитивним моментом, на нашу думку, є зміна ставлення учнів до предмета сольфеджіо як до другорядного, допоміжного, нецікавого, нудного предмета. Такі концерти дозволяють побачити дітям результати своєї праці не через декілька років і не як інструмент для вивчення творів зі спеціальності чи хору, а бачити свою роботу з предмета сольфеджіо як самостійний і повноцінний творчий доробок, який можна показати загалу. З'являється мотивація діяльності, з'являється сенс вивчати, на перший погляд, складний і нецікавий предмет. Діти починають любити сольфеджіо, ставитися до нього як до цікавого та важливого предмета, зникає проблема пропусків занять.

Такі концерти також дозволяють здобувати сценічний публічний досвід не тільки найкращим учням музичних шкіл, а взагалі усім учням, навіть тим, які не мають великих успіхів у виконавській майстерності зі спеціальності та займаються для себе, для підвищення свого загального рівня розвитку.

Такі концерти мають завжди святкову, піднесену атмосферу і дозволяють пов'язати сценічний досвід з успіхом і позитивним підкріпленням. Набутий сценічний досвід додає дітям впевненості і в подальших виступах перед великими аудиторіями може бути корисним у майбутньому у будь-якій професії.

Спільна творчість при підготовці до концерту перетворює учнів класу в однодумців, згуртовує, розвиває комунікативні якості, дає змогу повноцінно соціалізуватися дитині, особливо у молодшому шкільному віці.

Наша педагогічна і виконавська практика та досвід наших колег свідчать, що участь учнів у концертах має велике значення для становлення музиканта як виконавця та педагога для вирішення дидактичних задач музичної освіти. Чим раніше діти отримують сценічний досвід, тим легше в подальшому їм виступати перед аудиторією і долати сценічне хвилювання. Звичайно, піднімається мотивація до навчання, підвищується інтерес до предмета та підвищується рівень знань, умінь і навичок учнів, зменшується кількість пропусків занять.

Також формується позитивне ставлення до предмета, полегшуються міжособистісні взаємовідносини дітей у групі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдуллин Э. Б. Теория музыкального образования: [Учебник] / Э. Б. Абдуллин, Е. В. Николаева. – М. : Академия, 2004. – 336 с.
2. Выготский Л. С. Психология искусства / Л. С. Выготский. – Ростов н/ Д. : Феникс, 1998. – 480 с.
3. Кабалевский Д. Б. Уроки Кабалевского. Заключительный урок – концерт [Электронный ресурс] / Д. Б. Кабалевский // Центральная кинолаборатория школьного фильма. – 1979. – Режим доступа : <https://www.youtube.com/>.
4. Мартёхина Г. А. Некоторые важные моменты в процессе подготовки ученика к публичному выступлению [Электронный ресурс] / Галина Анатольевна Мартёхина // Просвещение. – 2010. – Режим доступа : <http://festival.1september.ru/articles/579383/>.
5. Музичний інструмент. Фортепіано: програма для музичної школи (музичного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу) / [О. Я. Бондаренко, І. В. Вавренчук, Н. І. Шуригіна]. – К. : Фірма ІНККОС, 2006. – 48 с.
6. Никитина Е. А. Общие рекомендации по подготовке учащихся к концертному выступлению [Текст] / Е. А. Никитина // Педагогика: традиции и инновации: материалы междунар. науч. конф. (г. Челябинск, октябрь 2011 г.). Т. II. – Челябинск : Два комсомольца, 2011. — С. 17–19.
7. Петрушин В. И. Музыкальная психология : [учебное пособие для студентов и преподавателей] / В. И. Петрушин. – Москва : Владос, 2007. – 194 с.
8. Сольфеджіо: програма для музичної школи, музичного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу (школи естетичного виховання) / [О. В. Єпімахова, Г. А. Смаглий, І. А. Жосан та ін.]. – К. : ДМЦНЗКМ України, 2012. – 128 с.
9. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти : [навчальний посібник] / В. Ф. Черкасов. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 472 с.

УДК 78(07)

Крамська С. Г.

канд. пед. наук,

Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка

ВИКОРИСТАННЯ ПІСЕННОЇ ОБРЯДОВОСТІ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

У статті розкривається сутність використання пісенно-обрядового фольклору в підготовці вчителів музики, визначені рівні національної зорієнтованості в їхньому професійному становленні.

Ключові слова: фольклор, пісенна обрядовість, учитель музики.

Крамская С. Г. Использование песенной обрядовости в процессе подготовки учителя музыки. В статье раскрывается сущность использования песенно-обрядового фольклора в подготовке учителей музыки, определены уровни национального ориентирования в их профессиональном становлении.

Ключевые слова: фольклор, песенная обрядовость, учитель музыки.

Kramskaya S. The song using the ceremonialism in the process of training of music teachers. The article reveals the essence of the use of song and ritual folklore in the preparation of music teachers, identified the levels of national orientation in their professionalism formation.

Key words: folklore, song ceremonies, music teacher.

Процеси демократизації та національного відродження викликали значні зміни в житті українського народу, оновленні усіх сфер його діяльності, поглиблюючи тим самим комплекс вимог до культурологічної та професійної підготовки майбутніх учителів як передумови успішного забезпечення процесів навчання й виховання підростаючого покоління.

Духовні потреби сучасної людини знаходять вияв у поступовому зростанні її інтересу до фольклорної спадщини, яка нині відкривається новими гранями, а також у зверненні до неї як невичерпної духовної скарбниці, котра живила багато поколінь наших предків, але останніми десятиліттями була майже забута. Отже, дослідження питання про залучення пісенно-обрядового фольклору до підготовки вчителів музики є вельми актуальним.

Серед основних засад фахової музичної підготовки студентів суттєвого значення набуває оволодіння обрядовою спадщиною українського народу. Пісенно-обрядовий фольклор як важливий її компонент кристалізує в собі художньо-образні уявлення, що яскраво відтворюють характерні риси народної художньої творчості.

Він є вираженням внутрішньої сутності української культури, її унікальної самобутності, а його елементи (як реліктові, так і новоутворені) передають своєрідність досвіду попередніх і сучасних поколінь у межах однієї соціально-етнічної спільності.

Використання пісенно-обрядових жанрів у процесі фахової підготовки вчителів музики забезпечить успішне втілення в життя української національної ідеї, сприятиме формуванню національної свідомості студентів, допоможе їм засвоїти загальнолюдські цінності. Через відчуття багатств звукової палітри мистецтва